

Feitenoverzicht

Bollenteelt in Drenthe 2003-2020

Aan: Leden Provinciale Staten en bijzondere commissieleden, niet zijnde Statenleden
In afschrift aan: Fractiemedewerkers
Onderwerp: Bollenteelt in Drenthe
Te betrekken bij:
Eindredactie: Hugo Parker Brady (statenonderzoeker, tel. 0592-365245)
Datum: 3 september 2020

INLEIDING

Dit feitenoverzicht is een document gericht aan Statenleden, bijzondere commissieleden niet zijnde Statenleden en fractiemedewerkers. Dit feitenoverzicht kunt u lezen in samenhang met de GS-brief van 16 juni 2020 "Voortgang proces bollenteelt en gewasbeschermingsmiddelen in Drenthe" (staat op de Lijst van ingekomen stukken van de commissie OGB van 16 september 2020).

Aanleiding voor dit feitenoverzicht is een vraag van de fractie van de Partij voor de Dieren aan de Commissie van Onderzoek om in het kader van een flexvraag een Maatschappelijke Kosten- en Baten Analyse (MKBA) uit te laten voeren naar de bollenteelt in Drenthe. De vraag van de Partij van de Dieren luidde als volgt:

"PvdD stelt voor dat er een MKBA gemaakt wordt over de bollenteelt in Drenthe. Hiermee zou concreet inzichtelijk gemaakt kunnen worden welke voordelen er zijn (en voor wie), en welke nadelen er zijn (en voor wie). De motivatie voor het maken van een MKBA Bollenteelt Drenthe is dat er inzicht ontstaat in hoeverre er impact is op het landschap, het wegennet, de bodem, het grondwater, de natuur, de vogels, de insecten en de mensen die wonen in de buurt van bollenvelden".

Volgens de Commissie van Onderzoek gaat het uitvoeren van een zorgvuldige MKBA over bollenteelt een onderzoek op Drentse schaal te boven. De commissie constateert dat een feitenoverzicht van de bollenteelt in Drenthe wel haalbaar en ook zinvol is. De PvdD heeft met deze alternatieve aanpak ingestemd. Doel van dit feitenoverzicht, dat nu voor u ligt, is op een rij zetten wat tot nu toe aan argumenten is gewisseld.

Om het feitenoverzicht in de juiste context te plaatsen, wordt onder A kort het ontstaan en de economische betekenis van de bollenteelt in Drenthe beschreven. Ook wordt stilgestaan bij de maatschappelijke discussie die in Drenthe (en in het bijzonder in de gemeente Westerveld) is ontstaan over de impact en mogelijke nadelige gevolgen van de bollen-/lelieteelt voor de volksgezondheid van omwonenden, milieu en natuur. Onder B is een overzicht opgenomen van (recente) publicaties/rapporten waarin is ingegaan op de impact van de bestaande bollenteelt op de subthema's landschap, water, milieu, volksgezondheid en biodiversiteit in Nederland en in het bijzonder in Drenthe. Tot slot is onder C een chronologisch overzicht weergegeven van de stukken over de bollenteelt in Drenthe die als ingekomen stukken in de commissies en Staten zijn binnengekomen en de discussie die daarover in de Staten is gevoerd tussen 2003 en 2020.

A. Historische en economische schets bollenteelt in Drenthe

De bollenteelt vindt al sinds de zestiende eeuw in Nederland plaats en is een belangrijk exportproduct van de Nederlandse tuinbouw. Nederland heeft een monopoliepositie in de productie en handel van bloembollen. Was de bollenteelt aanvankelijk in Noord- en Zuid-Holland geconcentreerd, sinds 1980 is de productie van bollen ook gegroeid in andere regio's. Drenthe is vanwege de humusrijke en lichtzure grond zeer geschikt voor de teelt van lelies. De bollenteelt en in het bijzonder de lelieteelt in Drenthe is geconcentreerd in de gemeente Westerveld en gedeeltelijk in de gemeente Midden-Drenthe. In Drenthe gaat het volgens cijfers van het CBS om ca. 2.000 hectare voor bloembollenteelt, waarvan 1.380 hectare voor lelieteelt in 2019. Drenthe is na Noord- en Zuid-Holland en Flevoland, qua areaal bollenteelt de vierde provincie.

Economische voordelen

Afhankelijk van de marktomstandigheden levert de teelt van bloembollen een goede bron van inkomsten voor de akkerbouwer op. Zoals aangegeven is de grondsoort in Drenthe zeer geschikt voor

het telen van bloembollen en in het bijzonder lelies¹. Ook vertegenwoordigen de leliebollen een flinke waarde vanwege de tijdsinvestering die in het kweken van de bollen gaat zitten. Daarnaast vindt er ook teelt op graslanden plaats ("reizende bollenteelt"). Hiervoor ontvangen veehouders extra inkomsten vanwege verhuur van grond. Toeristisch gezien is de bollenteelt zeker in vergelijking tot Noord- en Zuid-Holland van geringe betekenis. Er bestaat in Drenthe wel een zgn. Tulpenroute langs de bollenvelden.

Maatschappelijke discussie

De afgelopen 15-20 jaar is er een maatschappelijke discussie gaande over de mogelijke gezondheids- en milieubelastende effecten van deze bollenteelt, omdat bij deze teelt intensief gebruik wordt gemaakt van gewasbeschermingsmiddelen en mineralen/ biociden. Deze middelen en stoffen kunnen negatieve gevolgen hebben voor de volksgezondheid, milieu en natuur. Onder B zijn de resultaten van een aantal publicaties hierover beschreven.

Hoewel ook in andere Drentse gemeenten discussie over de negatieve gevolgen van de bollen-/lelieteelt plaatsvindt, is die in de gemeente Westerveld het meest uitgesproken. Voor onderstaande tekst is gebruik gemaakt van het rapport "Uitgesproken" uit 2019². Dit rapport is in opdracht van het ministerie van LNV, VDG, VOG en de provincies Drenthe en Overijssel opgesteld door twee externe onderzoekers. De tekst hieronder is voor rekening van de externe onderzoekers.

De volgende belanghebbenden zijn in de gemeente Westerveld te onderscheiden:

1. Georganiseerde inwoners

Deze inwoners hebben zich georganiseerd in werkgroepen of stichtingen (Bollenboos en Meten=Weten) en maken zich zorgen over de schadelijke gevolgen van de bollen/lelieteelt voor de volksgezondheid van omwonenden van teeltgronden en voor het milieu van natuurgebieden. Zij vinden dat de telers zich onvoldoende aan wettelijke regels houden en vinden het een taak van de (rijks)overheid om hierop te handhaven.

2. Telers

De telers zijn van mening dat zij aan de wettelijke eisen voor bollenteelt voldoen en goede afspraken hebben gemaakt over de afstand tot omwonenden en de momenten dat zij spuiten. Zij missen begrip en erkenning voor hun vak, voelen zich soms geïntimideerd en maken zich zorgen over hun bedrijfsopvolging.

3. Niet-georganiseerde inwoners

Deze inwoners vertrouwen op de Nederlandse toelatingseisen en regelgeving en gaan ervan uit dat de telers zich hieraan houden. Zij zijn niet bijzonder bang voor hun gezondheid, maar vinden wel dat er onderzoek moet plaatsvinden naar de risico's en dat het overleg moet doorgaan over vermindering van de gewasbeschermingsmiddelen bij de bollenteelt.

Telers, georganiseerde inwoners en niet-georganiseerde inwoners maken zich op verschillende wijze zorgen over het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen voor deze teelt. De opvattingen van deze groepen staan soms lijnrecht tegenover elkaar, met name die tussen de telers en de georganiseerde inwoners. Ook tussen de laatste groep en de overige inwoners ontstaan hierdoor spanningen.

De ontwikkelingen in de Drentse bollenteelt hebben in de afgelopen 15 jaar ook geleid tot vragen in de Staten over de negatieve gevolgen van de gewasbeschermingsmiddelen voor de gezondheid van omwonenden en milieu. Zie onder C.

¹ <https://www.dvhn.nl/drenthe/Bollenteelt-floreert-in-Drentse-zandgronden-22136596.html>

² M. Buitenkamp en M. Kool, Uitgesproken, weergave uitkomsten verkennende gesprekken telers, omwonenden en organisaties (2019)

B. Publicaties/ rapporten over de bollenteelt in Nederland en Drenthe

Door verschillende instanties zijn rapporten uitgebracht over de effecten van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen voor de gezondheid, milieu en landschap. De inhoud van de stukken wordt kort beschreven. De complete documenten zijn te raadplegen via de bijgevoegde link.

1. Bureau CE, Bollenteelt in beschouwing, stakeholderonderzoek bollenteelt (2004)

In dit rapport wordt een overzicht gegeven van de belangrijkste stakeholders in de Nederlandse bollenteelt. Door middel van interviews onder stakeholders zijn de kansen en knelpunten voor de bollenteelt geïnterviewd. De gesprekken zijn gevoerd met de branche zelf, de watersector, milieuorganisaties, provincies, vertegenwoordigers vanuit onderzoek en innovatie en met betrokkenen bij gezondheid, handhaving en toerisme in de bollensector.

Volgens het bureau ervaren alle betrokkenen knelpunten op milieugebied. Op het gebied van vermindering van bestrijdingsmiddelengebruik, vinden betrokkenen dat vooruitgang is geboekt, maar nog niet afdoende. Door de watersector en milieuorganisaties in Drenthe wordt de "reizende bollenteelt" als onwenselijk en bedreigend gezien vanwege het landschappelijke aspect (teelt op de cultuurhistorisch waardevolle Essen), de invloed op verdroging en als potentiële verontreiniger van het grondwater.

Het bureau concludeert o.a. dat 'gesloten teelt' met hergebruik en zuivering van drainagewater een nader onderzoek verdient op ontwikkelingen, mogelijkheden en knelpunten. Vooral ook omdat dit breder inzetbaar kan zijn en een aanzienlijk stap voorwaarts zou kunnen betekenen voor zowel de meststoffen als de bestrijdingsmiddelenproblematiek.

Link naar het rapport: <https://edepot.wur.nl/118173>

2. CLM Onderzoek en Advies, Uit de milieu-gevarezone, verduurzaming van de bollenteelt (2005)

Opzet van dit onderzoek was om naar de wegen te zoeken voor het verder verduurzamen van de bollenteelt. De studie beoogt inzicht te geven in de milieu-impact van de bollenteelt, de ontwikkelingen die van invloed zijn op de milieu-impact en de mogelijkheden om de milieukwaliteit te verbeteren op de korte en middellange termijn.

De algemene conclusie van de studie is dat als de Nederlandse bollenteelt mondiaal een voorloper wil blijven zij zich moet ontwikkelen naar een duurzame, milieuverantwoorde bollenteelt. De weg ernaar toe kent nog vele vragen. De onderzoekers concluderen dat erop korte en middellange ingrijpende maatregelen genomen moeten worden om deze ontwikkeling in gang te zetten.

Op basis van een expertbevraging maken de onderzoekers een inschatting dat er ten gevolge van een reductie van het gewasbeschermingsmiddelengebruik (20-30%) een reductie van de milieubelasting (95%) door deze middelen zal optreden. Ook overschrijden de middelen minder vaak dan nu de drinkwaternorm voor grondwater en oppervlaktewater³. De onderzoekers zien een aanzienlijke verbetering optreden en verwachten dat de milieuproblemen rond gewasbescherming binnen 10 jaar nagenoeg zijn opgelost zonder dat een ingrijpende systeeminnovatie noodzakelijk is.

³ Ten tijde van het onderzoek was de Kaderrichtlijn water nog niet van kracht.

Link naar het rapport: <https://edepot.wur.nl/118176>

3. HLB, "Naar een duurzame bollenteelt in Drenthe" (2008)

Dit rapport in opdracht van de provincie beschrijft de laatste van drie inventarisaties naar de milieubelasting van de Drentse lelieteelt. Deze inventarisaties zijn uitgevoerd in het kader van het provinciale project "Naar een duurzame bollenteelt" in de periode 2004-2007.

Als gevolg van dat project is volgens HLB een aanzienlijke reductie van de milieubelasting van de lelieteelt zichtbaar. De vermindering is het gevolg van verandering in middelenkeuze en -dosering door de telers naast een verbetering van de samenstelling van de middelen.

Binnen het project "Naar een duurzame bollenteelt in Drenthe" werd een proef met afrikaantjesteelt geïntroduceerd ter vervanging van chemische grondontsmetting om de grondkwaliteit te verbeteren. De telers konden provinciale subsidie krijgen voor deze proef. De resultaten zijn volgens HLB positief. In een vervolgrapport van het HLB uit 2010 wordt aangegeven: "De afrikaantjesteelt kwam in 2009 niet meer van de grond, om redenen van financiële en wettelijke aard".

Link naar het rapport:

<https://www.drentsparlement.nl/Vergaderingen/Statencommissie-Omgevingsbeleid-OGB/2008/15-oktober/09:00/Duurzame-bollenteelt-brf-rapporten-onderb-DEF.pdf> (als bijlage bij GS brief)

4. Gezondheidsraad, Gewasbescherming en omwonenden (2014)/ Vervolgadvies gewasbeschermingsmiddelen en omwonenden (2020)

De Gezondheidsraad heeft in 2014 op verzoek van de Staatssecretarissen van Infrastructuur en Milieu en van Economische Zaken een inventarisatie gemaakt van de mogelijke gezondheidsrisico's van omwonenden van landbouwpercelen. De centrale vraag van de hiertoe samengestelde commissie van deskundigen was: Lopen omwonenden van landbouwpercelen kans op gezondheidsschade door het gebruik van chemische gewasbeschermingsmiddelen?

Uit de inventarisatie blijkt dat er in Nederland nog weinig onderzoek in de vorm van blootstellingsonderzoek en gezondheidsonderzoek op dit vlak is verricht. Epidemiologisch onderzoek naar mogelijke chronische gezondheidseffecten bij omwonenden, dat vooral in het buitenland is verricht, levert enige aanwijzingen op dat bepaalde aandoeningen wellicht vaker bij deze groep voorkomen. Het betreft onder meer effecten op het ongeboren kind, leukemie bij kinderen en de ziekte van Parkinson.

De commissie ziet dan ook voldoende reden voor blootstellingsonderzoek in eigen land onder deze bevolkingsgroep en voor aanpassing van de toelatingsprocedure voor gewasbeschermingsmiddelen. Verder wijst ze op maatregelen die de blootstelling van omwonenden kunnen verminderen.

Dit jaar (2020) heeft de commissie van de Gezondheidsraad opnieuw een advies uitgebracht over de actuele stand van kennis over de gezondheidsrisico's van blootstelling aan gewasbeschermingsmiddelen. De commissie vindt de conclusie gerechtvaardigd dat blootstelling aan chemische gewasbeschermingsmiddelen een risico voor de gezondheid vormt, al is niet duidelijk hoe groot het risico in de huidige Nederlandse landbouwpraktijk is.

De commissie pleit voor toepassing van het voorzorgsbeginsel en adviseert om vooral de aanpak van verduurzaming van de gewasbescherming voort te zetten en te intensiveren.

Link naar het rapporten:

<https://www.gezondheidsraad.nl/binaries/gezondheidsraad/documenten/adviezen/2014/01/29/gewasbescherming-en-omwonenden/dossier-gewasbescherming-en-omwonenden.pdf> en <https://www.gezondheidsraad.nl/documenten/adviezen/2020/06/29/vervolgadvies-gewasbescherming-en-omwonenden>

5. RIVM, Gezondheidsverkenning omwonenden van landbouwpercelen/ Bestrijdingsmiddelen en omwonenden (2018 en 2019)

In de studie uit 2018 heeft het RIVM een verkenning gedaan naar de gezondheid van mensen die bij landbouwpercelen wonen. Omdat gegevens over de blootstelling van omwonenden aan gewasbeschermingsmiddelen toen nog niet beschikbaar waren, is bekeken of er een verband bestaat tussen afstand tot landbouwpercelen en oppervlakte van nabije teelten enerzijds en gegevens over ziekten en aandoeningen anderzijds. Over het algemeen vindt het RIVM geen duidelijke verbanden tussen gezondheid en de nabijheid van landbouwpercelen.

Daarnaast viel in de nabijheid van landbouwpercelen een aantal aandoeningen, zoals hoger geboortegewicht, ziekte van Parkinson, oogirritaties en leukemie, op waarvoor het verband met de hoeveelheid of nabijheid van specifieke gewassen onvoldoende eenduidig was, maar die nader onderzoek verdienen.

In 2019 heeft het RIVM een rapport uitgebracht over de blootstelling en mogelijke gezondheidseffecten van bestrijdingsmiddelen voor omwonenden. Uit dit Onderzoek Blootstelling Omwonenden (OBO) blijkt dat omwonenden bestrijdingsmiddelen binnenkrijgen. Dit kan het gevolg zijn van het gebruik van deze middelen in de omgeving, maar andere bronnen, zoals voedsel, kunnen daaraan bijdragen. Van de onderzochte bestrijdingsmiddelen overschreden de gemeten gehalten in de lucht of urine geen risicogrenzen. Maar volgens het RIVM moeten eventuele gezondheidsrisico's van omwonenden voor alle gebruikte bestrijdingsmiddelen preciezer worden ingeschat.

Link naar rapporten: <https://www.rivm.nl/publicaties/gezondheidsverkenning-omwonenden-van-landbouwpercelen> en <https://www.bestrijdingsmiddelen-omwonenden.nl/documenten/samenvattend-rapport-over-blootstelling-en-mogelijke-gezondheidseffecten>

6. NVWA, De risico's van de bloembollenketen (voor mens en milieu) (2019)

In dit rapport van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit worden de risico's in kaart gebracht van de Nederlandse bloembollenteelt (exclusief sierteelt) voor de planten- en volksgezondheid. Bij het beoordelen van de risico's voor de volksgezondheid en natuur gaat het om de effecten van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en biociden⁴. Ook is gekeken naar de effecten voor het grond- en oppervlaktewater.

Risico's voor mens en milieu

De NVWA stelt: "Tot begin 2014 werd het risico voor omwonenden niet apart beoordeeld bij de toelatingsbeoordeling door het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb). Zorgen bij bewoners uit gebieden waar gewasbeschermingsmiddelen worden gebruikt leidden tot een rapport van de Gezondheidsraad (2014; zie eerder). Hierin werd onder andere geadviseerd om bij de toelatingsprocedure van gewasbeschermingsmiddelen ook een risicobeoordeling voor omwonenden te betrekken, vanwege het eigenstandige karakter van

⁴ Biociden zijn middelen die worden gebruikt om schadelijke of ongewenste organismen te vernietigen, af te weren, onschadelijk te maken of te voorkomen (uit: Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden).

omwonenden als risicogroep". Vanaf 2014 wordt een risicobeoordeling voor omwonenden door het Ctgb meegenomen.

In een van haar bevindingen stelt de NVWA dat na het telen van bloembollen residuen van gewasbeschermingsmiddelen op het perceel aanwezig kunnen blijven. De gezondheidsrisico's van deze residuen in consumptiegewassen die als volggewas worden geteeld, worden als verwaarloosbaar beoordeeld mits het wettelijk gebruiksvoorschrift in acht wordt genomen. Het werkelijke risico kan hoger zijn, omdat volgens de NVWA de naleving van de regels bij het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen laag is.

Link naar het rapport: <https://www.nvwa.nl/documenten/plant/plantziekte-en-plaag/plantziekte-en-plaag-overig/risicobeoordelingen/advies-van-buro-over-de-risico%E2%80%99s-van-de-bloembollenketen>

7. Buijs en MEP Onderzoek en Adviesbureau, Onderzoek naar de aanwezigheid van bestrijdingsmiddelen in vier Natura 2000 gebieden in Drenthe en de mogelijke invloed van de afstand van natuurgebieden tot landbouwgebieden op de belasting met bestrijdingsmiddelen (2020)

Dit recente rapport geeft de resultaten weer van een bemonstering naar de aanwezigheid van bestrijdingsmiddelen en biociden in vier Natura 2000-gebieden in Drenthe. Ook is gekeken of de afstand van natuurgebieden tot landbouwgebieden invloed heeft op de resultaten. Het onderzoek vond plaats op verzoek van de vereniging Natuurmonumenten i.s.m. de vereniging Meten=Weten.

In alle gebieden werden bestrijdingsmiddelen en biociden aangetroffen. In sommige gebieden zijn ook stoffen aangetroffen die niet zijn toegestaan. In het onderzoek is niet vastgesteld dat de afstand tot de landbouwvelden van invloed is op het voorkomen van bestrijdingsmiddelen in de vegetatie. Dit geldt voor alle onderzochte natuurgebieden

De onderzoekers vermoeden dat de aanwezigheid van bestrijdingsmiddelen en biociden de biodiversiteit van natuurgebieden aantast, maar hiervoor is nader wetenschappelijk onderzoek nodig.

Link naar het rapport: <https://res.cloudinary.com/natuurmonumenten/raw/upload/v1591109673/2020-06/Onderzoek%20Natuurmonumenten%20bestrijdingsmiddelen%202020.pdf>

C. Statendiscussies en chronologisch overzicht van ingekomen stukken

De Staten hebben in de loop der jaren regelmatig aandacht besteed aan de Drentse bollenteelt.

Statenperioden 2003 tot 2011

- Vanaf 2003 heeft de Statencommissie Milieu, Water en Groen (MWG) aandacht gevraagd voor de relatie tussen bollenteelt, milieu (bodemverontreiniging), water en volksgezondheid.

Aanleiding was de **GS brief "Rapportage Bloembollenteelt in Overijssel en Drenthe, een quick scan"**

De discussies stonden in de eerste jaren in het teken van de provinciale zorg voor water.

Commissieleden vroegen zich af of het intensieve watergebruik in de lelieteelt en het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen een negatieve invloed had op de winning van drinkwater en/of de verdroging van de natuur verergerde.

- De maatschappelijke discussie is voor de provincie aanleiding geweest om op 10 maart 2004 een werkconferentie te houden met stakeholders, waarbij de woordvoerders van de Statencommissie MWG werden uitgenodigd. De discussie richtte zich ook op andere maatschappelijke effecten zoals economische groei en werkgelegenheid. Naar aanleiding van de conferentie merkte een aantal commissieleden op dat de belangenverschillen tussen de stakeholders groot zijn en er sprake is van een complexe materie. Een tweede werkconferentie vond plaats op 7 juni 2005. Hier is een door de provincie opgesteld van plan van aanpak besproken aan de hand van de thema's gewasbescherming, spoelgrond, spoelplaatsen en grondwateronttrekking.
- In de Statencommissie MWG op 12 november 2004 stelden de commissieleden dat de maatschappelijke opbrengsten (werkgelegenheid, economische waarde) afgezet moeten worden tegen de maatschappelijke kosten. De commissieleden noemden: structuurbederf, kapotgereden bermen, grondwaterverontreiniging en de effecten van het gebruik van gewasbestrijdingsmiddelen. Het college zegde toe de voor de hand liggende maatschappelijke kosten te betrekken bij de berekening van de toegevoegde waarde van de bollenteelt voor Drenthe.
- Op 9 december 2004 liet het college per brief (kenmerk 49/5.6/2004011584) PS weten dat zij de maatschappelijke kosten relevant vinden maar niet in beeld kunnen brengen door het ontbreken van vergelijkend onderzoek en referentiekaders binnen 'traditionele' teelten.'

Naar aanleiding van bovenstaande discussie in de Staten en de wens om te komen tot een duurzame bollenteelt is het provinciale project "Naar een duurzame bollenteelt in Drenthe" in 2004 van start gegaan en is het platform Duurzame bollenteelt opgericht, waarin o.a. telers, waterleidingmaatschappijen, natuur- en milieuorganisaties, waterschappen, LTO Noord, rijk, gemeenten en provincie zitting hebben. Het project liep tot 2007.

- In de Statencommissie OGB van 15 oktober 2008 hebben de fracties van GroenLinks en SP de **ingekomen brief van GS over Duurzame bollenteelt in Drenthe** geagendeerd. Dit naar aanleiding van het (evaluatie)onderzoek van het HLB naar de duurzame bollenteelt in Drenthe (zie B rapport 3) en de reactie van de stichting Bollenboos daarop.

Statenperioden vanaf 2011

In deze periode staat de discussie in de commissie en de Staten meer in het teken van de risico's van de bollenteelt voor de gezondheid van omwonenden en de belasting van natuurgebieden.

- Eind 2013 stelt de fractie van de PvdA bij de rondvraag vragen over de gevolgen van gewasbeschermingsmiddelen in de lelieteelt voor omwonenden. Dit naar aanleiding van een uitzending van Zembla⁵ over de onrust bij omwonenden. De gedeputeerde zegt toe dat er een memo komt hoe het gaat met de monitoring, welke stappen er worden gezet en wie gaat handhaven.
- GS brief van 19 maart 2014 beantwoording toezeggingen over gewasbeschermingsmiddelen en lelieteelt.
- GS brief van 2 juni 2014 over de aanpak risico's bloembollenteelt in Drenthe. In deze brief geven GS aan dat zij het platform Duurzame Bollenteelt nieuw leven willen in blazen. Hierin is voortaan ook plaats voor omwonenden.
- Op 26 augustus 2018 stelt de PvdA schriftelijke vragen over de ontwikkelingen in de bollenteelt in Drenthe. Aanleiding is een uitzending van RTV Drenthe⁶ dat op een proefveld in Vledder is gebleken dat de lelieteelt in de toekomst met minder landbouwgif toe kan. De PvdA deelt de

⁵ <https://www.bnnvara.nl/zembla/artikelen/lelies-met-een-luchtje>

⁶ <https://www.rtvdrenthe.nl/nieuws/138087/Gif-bij-lelieteelt-kan-minder-maar-blijft-een-worsteling>

zorgen van de omwonenden dat dit mogelijk ertoe leidt tot de teelt dicht bij waterlopen, scholen en huizen gaat plaatsvinden.

- Begin juni 2020 stellen de fracties van GL, PvdA en D66 schriftelijke vragen naar aanleiding van het onderzoek Buijs/MEP naar de aanwezigheid van bestrijdingsmiddelen in vier Natura 2000-gebieden in Drenthe van (zie B onderzoek 8).